

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЧЕТВРТИ ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ
КАРЕРZYŃSKI против ПОЛСКА

(Жалба бр. 43206/07)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

3 Април 2012

КОНЕЧНА

03/07/2012

Оваа пресуда стана конечна согласно условите предвидени во член 44 став 2 од Конвенцијата. Истата може да биде предмет на редакциски измени.

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Во случајот Карерзуњски против Полска,

Европскиот суд за човекови права (Прв оддел), заседавајќи во судски совет во состав:

David ThórBjörgvinsson, *Претседател,*

Lech Garlicki,

Päivi Hirvelä,

Ledi Bianku,

Zdravka Kalaydjieva,

Nebojša Vučinić,

Vincent A.De Gaetano, *Судии,*

и Lawrence Early, *Секретар на Оддел,*

Расправајќи на затворена седница на 13 Март 2012, ја донесе следната пресуда која беше усвоена на истиот ден:

ПОСТАПКА

1. Случајот беше поведен со жалба (бр. 43206/07) против Република Полска поднесена до Судот согласно членот 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основни слободи („Конвенцијата“) од страна на полскиот државјанин, г-дин Przemysław Karerzynski („жалителот“), на 8 Септември 2007 година.

2. Жалителот беше застапуван од г-дин A.Bodnar, адвокат од Варшава. Полската Влада („Владата“) беше застапувана од нејзиниот Агент, г-дин J. Wołosiewicz од Министерството за надворешни работи.

3. Жалителот наведе повреда врз неговото право на изразување загарантирано со Член 10 од Конвенцијата.

4. На 15 Декември 2010 година жалбата беше комуницирана до Владата. Исто така, беше одлучено за дозволеноста и основаноста на жалбата да биде донесена одлука во исто време (член 29 став 1).

ФАКТИ

I ОКОЛНОСТИ НА СЛУЧАЈОТ

5. Жалителот е роден 1964 и живее во Olsztyn.

6. Во конкретното време жалителот бил одговорен уредник во локалниот неделен весник "ławski Tydzień".

7. На 17 Октомври 2005 весникот објавил статија, каде жалителот се појавува како ко-автор, со наслов "Општината во опасност; Одговорните не го гледаат проблемот". Во статијата била детално опишана ситуацијата со системот за канализација во општината ława. Целта на статијата била дека хигиенската состојба на Општината е причина за загаженост и претставувала сериозна закана за општото здравје на населението; потребни биле обемни инвестиции со цел таа да се подобри; дека имало сериозен недостаток на расположливи средства; дека општинските власти се справувале со проблемите бавно и некомпетентно; дека им било поважно да заштедат пари отколку да ги отстранат сериозните закани по здравјето и да ја спречат опасноста по населението; дека квалитетот на водата била незадоволителна; и дека градоначалникот, покрај фактот дека веќе имал 2 мандати, не успеал соодветно да се справи со проблемите.

8. Градоначалникот на Њава, на писмено, уште истиот ден, се жалел на статијата. Првиот параграф од писмото бил исполнет со иронични термини. Градоначалникот изразил сомневања во намерите на жалителот и сугерирал дека жалителот дејствувал во своја лична корист. Потоа продолжил со мислењето дека статијата е напишана во несоодветен тон. Исто така, искажал сомневање во тоа дека весникот воопшто има читатели и дека согласно тоа тој можеби и немал ни потреба да реагира на статијата.

9. Потоа побарал, повикувајќи се на член 31 став 1 во врска со членот 32 од Законот за медиуми 1984, жалителот да објави исправка (види точка 22 подолу). Изјавил дека развивањето на канализациската мрежа била приоритет на општинската администрација и наброил неколку проекти кои општината ги превзела во претходните пет години. Понатаму, навел три планирани проекти за периодот 2007-2013. Градоначалникот изјавил дека квалитетот на водата е надгледуван од соодветни служби и навел неколку проекти за модернизирање и реконструкција на постојните канализациски и санитарски системи.

10. Жалителот не одговорил на писмото и не го објавил.

11. На неодреден датум после настанот, општината поднела приватен обвинителен акт до Подрачниот суд во Elbląg за прекршок: необјавување на исправка или одговор, пропишано со членот 46 став 1 од Законот за Медиуми (види точка 24 подолу).

12. Во писмената одбрана од 4 декември 2005 жалителот се бранел дека писмото на градоначалникот не може да се гледа како барање за исправка, според описот во член 31 од Законот за медиуми, затоа што во неговата содржина недостигале основните карактеристики на

“исправка”. Не било поврзано со фактите и не било засновано врз објективни термини, како што е утврдено со одредбата. Напротив, првиот дел на писмото, бил многу критичен кон жалителот и содржел импликации за неговиот карактер и мотиви, како и за весникот и за неговите новинари. Тоа било доволно за на писмото да не се гледа како барање за исправка. Понатаму, во стилот на писмото недостасува објективност која би се очекувала од исправка. Затоа и е неразумно да се смета како такво. Изразувајќи го расудувањето и личните погледи на авторот наспроти нападнатата статија, согласно со значењето на истата уредба во Законот за медиуми, повеќе наликувала на “одговор”. Дури и ако писмото би можело да се гледа како исправка, не било во согласност со битни предуслови поставени во член 33 од Законот за медиуми, бидејќи било два пати подолго од самата статија.

13. Понатаму поднесената одбрана навела дека писмото не би можело да се смета за барање за исправка бидејќи преку искажаното сомневање на неговиот интегритет и на интегритетот на другите новинари вработени во “*Tydzień ławski*” ги повредило неговите лични права и правата на другите новинари. Жалителот се повикал на членот 33 од Законот за медиуми, кој го приморува на одговорниот уредник да не објавува исправка или одговор ако формата или содржината не се во со согласност со принципите на соживот (“*zasady współżycia społecznego*”).

14. На 13 Декември 2006 година Подрачниот суд во Elbląg го прогласил жалителот за виновен за прекршок казнив според член 46 став 1 од Законот за медиуми во врска со членот 31 став 1. Судот му изрекол казна на жалителот со четири месечно ограничување на слободата во вид на дваесет часовна месечна општо корисна работа и одложена казна во период од две години. Понатаму го лишил од

правото да ја врши професијата новинар во период од две години и наредил одлуката да биде јавно објавена во Седиштето на општината Њава.

15. Судот истакна дека фактите во случајот, во најголем дел, не биле оспорени од странките. Заклучи дека жалителот не одговорил на писмото на Градоначалникот и не го објавил, како одговор или исправка, ниту писмото ниту неговите извадоци. Забележал дека имал обврска да го направи тоа според одредбите во Законот за медиуми. Тој бил свесен за тоа бидејќи и претходно објавувал исправки во весникот. Не постоела никаква разумна основа која законски би го спречила на жалителот да ја исполни обврската, или барем не дал таква причина пред судот. Тоа била лична желба на жалителот да одбие да ја објави бараната исправка. Слично на тоа, не одговорил на Градоначалникот, со образложение за неговите причини за необјавување. Неговото недејствување соодветствувало со прекршок утврден во член 46 од Законот за медиуми, во врска со член 31 од истиот закон.

16. Пресудата понатаму гласела:

”Погорната проценка [за однесувањето на жалителот] е дополнително поддржана од фактот дека во оспорената статија, преку изјавувањето дека Градоначалникот не превзел ефективни чекори со цел да го постави канализацискиот систем, се отворила тема што е од битно значење за Општината Њава, имено, состојбата на нејзиниот канализациски систем. Под претпоставка дека оптужениот ја зел во предвид значајноста на статијата, како вреден новинар и одговорен уредник, требало или да објави исправка, како што било побарано од Општината, која што директно одговорила на прашањата поставени во статијата и ги истакнала чекорите што Општината веќе ги превзела, или да ја информира општината врз која основа одбива да објави исправка”.

17. Понатаму судот одредил дека жалителот преку не објавувањето на писмото на Градоначалникот, причинил значителна штета на Општината Њава, преку тоа што оневозможил развивање на фер и јавна расправа, ја поткопал довербата која што едни демократски избрани општински извршни власти би требало да ја уживаат.

18. Жалителот поднел жалба, во основа, повторувајќи ги аргументите изнесени пред првостепениот суд.

19. На 29 Март 2007 година Регионалниот суд во Elbląg ја потврдил првостепената пресуда

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАШНО ЗАКОНОДАВСТВО

20. Членот 54 од уставот Уставот предвидува:

“1. Сите имаат право на слободно изразување на мислење, и да се стекнат и да шират информации.

2. Забранета е превентивна цензура на средствата за јавна комуникација како и било какво лиценцирање на медиумите.”

Членот 31 од уставот Уставот предвидува:

“1. Човековата слобода е законски загарантирана

2. Секој е должен да ги почитува правата и слободите на другите. Никој нема да биде приморан да направи нешто што не е определено со закон.

3. Уставно загарантираните права и слободи може да се ограничат само преку статут, и само кога е неопходно за во една демократска држава да се одржи безбедноста и јавниот ред и мир или да се заштитат природните богатства, здравјето, општиот морал или слободите или правата на другите лица. Таквите ограничувања нема да ги загрозат основните права и слободи.”

Членот 190 од Уставот, во согласност со досегашните пресуди на Уставниот Суд по ова прашање, предвидува:

“1. Одлуките на Уставниот Суд се обврзувачки за сите и конечни.

2. Пресудите на Уставниот суд ... ќе бидат веднаш објавени

3. Пресуда на Уставниот Суд ќе има правно значење од денот на нејзината објава, сепак, Уставниот суд може да одреди и друг датум за завршеток на обврзувачката сила на некој управен акт. Таквото временско ограничување не може да надмине осумнаесет месеци во однос на статутот или дванаесет месеци во однос на друг управен акт...

4. Пресуда на Уставниот суд за неусогласеноста со Уставот, меѓународен договор или статут, на управен акт врз основа на кој е дадена конечна и правосилна судска одлука или конечен управен акт ..., ќе биде основа за повторување на постапката или за преиначување на одлуката ... на начин и со принципите утврдени во применливите одредби за дадените постапки. ”

21. Битните одредби во врска со информациите во печатените и други медиуми се содржани во Законот за медиуми (*Prawo prasowe*) од 26 Јануари 1984 година.

Делот 31, по ова прашање, предвидува:

“По барање на правно или приватно лице или други организациски субјекти, одговорниот уредник од битниот дневен весник или магазин, има обврска, без никаков надомест, да објави:

1. исправка, базирана врз факти, на невестинитите или неточните изјави (*rzeczowe i odnoszące się do faktów*),

2. одговор (*rzeczową*), базиран врз факти, на секоја изјава која би можело да повреди нечији лични права”

22. Делот 32, по ова прашање, предвидува:

“...без дозвола на подносителот, забрането е да се скрати или да се направат било какво промени на исправката или одговорот со што би

се намалила важноста или би се промашила целта на авторот. Исправките не смеат да бидат коментирани во исто издание....”

23. Делот 33, по ова прашање, предвидува:

“1. Одговорниот уредник може да одбие објавување на исправка ако:

1) не ги задоволува барањата поставени во одделот 31(...)

3. Кога одговорниот уредник ќе одбие да објави исправка или одговор, мора, без исклучок, да прати кон барателот известување дека одбива да објави и да ги наведе причините за тоа. Ако одбивањето се заснова врз причини наведени во пододделот (1), одговорниот уредник ќе ги посочи деловите што не може да се објават; седумдневниот рок за објавување исправка или одговор почнува да се брои од денот кога било доставено таквото одбивање и објаснувањето за истото. Уредникот не може да одбие исправка или одговор кој бил изменет во согласност на неговите или нејзините сугестии.”

24. Делот 46 ги одредува следниве казни одредби:

“Лицето кое ќе одбие да објави исправка или одговор, во спротивност на законските обврски наведени во одделот 31, или лицето ќе објави исправка или одговор спротивно на поставените услови во овој Закон, ќе подлежи на казна или лишување од слобода.”

25. Во пресуда од 5 Мај 2004 година (P 2/03), Уставниот Суд ја испитал уставноста на забраната да се коментира на барање за исправка во истото издание кога самата исправка била објавена. Тогаш тоа било пропишано во делот 32 став 6 од Законот за Медиуми од 1984 и поддржано од кривична казна пропишана во делот 46 став 1 од истиот закон.

26. Во врска со делот 32 став 6 од Законот од 1984 година, забраната за објавување коментари на барањата за исправка не била

апсолутна, бидејќи било дозволено таквите коментари да се вклучат во следното издание. Таа забрана била неопходна за да се зачува слободата на говорот на лицето што го поднесло барањето за исправка. Оспорените одредби од Законот за Медиуми овозможувале да се одржи рамнотежа помеѓу медиумите и лицата кои поднесувале барања за објавување на исправка, затоа што вторите имале поограничени можности за јавно искажување на своето мислење.

27. Понатаму судот забележал дека практичната примена на делот 46 покренал сериозни потешкотии во судската пракса; Законот за медиуми не предвидел никакви услови во врска со формата или содржината кои би овозможиле јасна категоризација на барањето доставено до одговорниот уредник како “исправка” или “одговор”. Следствено, уредниците можеле да имаат – и во пракса имале – сериозен проблем да го класифицираат таквото барање. Поради тоа што било невозможно да се даде недвосмислена интерпретација на битна кривична законска норма, а исто така не постоела општо прифатена интерпретација во праксата, оспорената одредба (членот 32 одделот 6 од Законот за Медиуми) не успеа да го запази принципот *nullum crimen sine lege*, кој е загарантиран со членот 46 од Уставот.

28. Судот понатаму надополнил дека забраната уредена во член 32 став 6 од Законот за медиуми, треба да биде обезбедена со соодветна и ефективна казна, независно од граѓанската одговорност. Треба да го земе во предвид принципот на пропорционалност и од една страна, заштита на интересите на оние кои се оштетени од такво објавување, и вредностите поврзани со слободата на изразување.

29. На 1 Декември 2010 Уставниот суд заклучил дека делот 46 став 1, деловите 31 и 32 став 1 од Законот за медиуми биле во спротивност

на членот 46 од Уставот. Ги повторил своите наводи во врска со недостатокот на прецизност во начинот на кој што биле дефинирани кривичните прекршоци опфатени со таа одредба. Понатаму истакнал дека како резултат на пресудата тие одредби ќе ја изгубат нивната обврзувачка моќ, во рок не поголем од осумнаесет месеци по јавното објавување на пресудата. Дотогаш тие треба да се употребуваат на суд.

30. Членот 34 од Граѓанскиот Закон содржи неисцрпна листа од права познати како “лични права” (*dobra osobiste*). Членот одредува: “Личните права на поединецот, како што се здравјето, слободата, угледот (*cześć*), слободата на свеста, име или надимак, слика, тајноста на комуникацијата, неповредливоста на домот, научниот или уметничкиот труд, (како и) пронајдоците и подобрувањата ќе бидат заштитени од граѓанскиот законезависно од заштитите уредени со други одредби”

31. Членот 24 од Граѓанскиот Закон обезбедува механизми за обештетување од повредите врз личните права. Во согласност со овој член, лицето соочено со таква повреда може да побара од потенцијалниот сторител да се ограда од таквото дело, освен ако не е во спротивност на законите. Во случај на таква повреда, засегнатото лице може, *inter alia*, да побара од сторителот да објави релевантна изјава во соодветна форма или од него или неа да побара правична надомест. Ако повредата врз личните права доведе до финансиска загуба, засегнатото лице може да побара и отштета.

32. Според членот 448 од Граѓанскиот Закон, лицето на кое му се повредени личните права може да бара надомест. Таа одредба, во врска со овој предмет, определува:

“Судот може да одреди соодветна сума како паричен надомест за не материјална штета (*krzywda*) на секој чии лични права се повредени. Алтернативно, засегнатото лице, без разлика на барањето на било какви отштети кои се неопходни за надминување на последиците од претрпената повреда, може да побара од судот да додели соодветна сума за доброто на одреден јавен интерес ...”

ПРАВОТО

I. НАВОДНИ ПОВРЕДИ НА ЧЛЕНОТ 10 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

33. Жалителот се жалел дека неговата кривична пресуда била основ за повреда на Членот 10 од Конвенцијата. Оваа одредба гласи:

“1. Секој човек има право на слобода на изразувањето. Ова право ги опфаќа слободата на мислење и слободата на примање и пренесување информации или идеи, без мешање на јавната власт и без оглед на границите. Овој член не ги спречува државите, на претпријатијата за радио, филм и телевизија да им наметнуваат режим на дозволи за работа.

2. Остварувањето на овие слободи, коешто вклучува обврски и одговорности, може да биде под одредени формалности, услови, ограничувања и санкции предвидени со закон, кои во едно демократско општество претставуваат мерки неопходни за државната безбедност, територијалниот интегритет и јавната безбедност, заштитата на редот и спречувањето на нереди и злосторства, заштитата на здравјето или моралот, угледот или правата на другите, за спречување на ширењето на доверливи информации или за зачувување на авторитетот и непристрасноста на судството.”

A. Допуштеност

34. Владата образложила дека жалителот не ги исцрпил сите правни лекови што биле на располагање според Полскиот Закон, и дека не поднел уставна жалба во врска со членот 79 став 1 од Уставот, за да се преиспита уставноста на одредбите врз кои се засновал неговиот случај. Тие се повикале на пресудите на Уставниот суд од 5 Мај 2004

година и 1 Декември 2010 (види параграф 25 и 29 погоре). Уставниот суд сметал дека одредени делови од Законот за Медиуми, кои се во врска со процедурата на исправка, се непрецизни и според тоа не ги исполнуваат доволните услови што мора да ги исполни секоја законска одредба за кривично дело. Според нив жалителот требало да ја искористи таа промена и да ја оспори усогласеноста на Законот за Медиуми со правото за слобода на изразување, загарантирана со Уставот. Таквата жалба би имала реални шанси за успех. Дотолку повеќе, кога жалителот го доставил својот случај до Судот, случајот во кој што Народниот Правобранител го оспорил уставниот карактер на одредбите од Законот за Медиуми кои биле поврзани со случајот на жалителот, што резултирало со пресудата од 1 Декември 2010 (види параграф 27 погоре) бил веќе во постапка пред Уставниот Суд. Жалителот требало да ја искористи таа промена.

35. Тие понатаму тврделе дека жалителот требало да поднесе касациска жалба до Врховниот Суд против второстепената пресуда.

36. Жалителот тврдел дека кога неговиот случај завршил, наведениот случај од Владата бил во постапка од 2007. Според тоа не би имало никаква корист од поднесувањето на Уставна жалба за оспорување на истите одредби.

Жалителот изрази мислење дека проблемите, поврзани со членот 10 од Конвенцијата, не произлегле од самите одредби од Законот за медиуми, туку произлегле од нивна погрешна примена.

37. Жалителот навел дека Касационата жалба до Врховниот суд не е спротивна на второстепената пресуда

38. Судот забележа дека Полскиот модел за жалби до Уставниот суд се карактеризира со значајни ограничувања во однос на ретроактивност. Врз основа на член 190 од Уставот, главниот директен ефект на пресудата на Уставниот суд е укинување на законската одредба која била прогласена за неуставна. Во случај кој завршил со пресудата на Уставниот суд од 1 декември 2010 година (види став 29 погоре) Уставниот суд пресудил дека неуставните одредбите од Законот за медиуми треба привремено да останат во сила и да ја изгубат својата обврзувачка сила најдоцна до осумнаесет месеци од денот на пресудата. Згора на тоа, Уставниот суд не наредил никаква индивидуална мерка во врска со подносителот на уставното жалба. Судот понатаму забележува дека се уште нема добро воспоставена практика на Уставниот Суд, однесувајќи се на т.н. "право на привилегија" на подносителот на успешната уставна жалба, да го награди поединецот кој ја поднел првата уставна жалба во врска со одредена материја за неговиот или нејзиниот проактивен однос. Со оглед на тоа, не може да се каже со сигурност дека секоја уставна жалба би било применета на сличен начин. (види *Orchowski против Полска*, бр. 17885/04, § 110, ECHR 2009-... (извадоци).

39. Мислење е на Судот дека осудата на жалителот не била заснована врз директна примена на делот 46 став 1, деловите 31 и 32 став 1 од Законот за Медиуми, туку била заснована врз судската интерпретација која ги применила овие одредби врз посебните околности во случајот на жалителот. Во таа смисла, Судот укажува на воспоставената судска практика на Уставниот суд, според која уставните жалби засновани само врз наводно незаконско толкување на законска одредба се исклучени од нејзина надлежност.

Следува дека, според околностите на предметот на жалителот, индивидуалната жалба до Уставниот суд не може да биде признаена како ефективен правен лек, во рамките на Конвенцијата.

40. Иако Владата досега тврдеше дека жалителот требало да поднесе касациона жалба до Врховниот Суд, Судот забележува дека таквата жалба е допуштена само во случај кога на обвинетиот му е доделена затворска казна. Таква пресуда во овој случај немало.

41. Следува дека барањето на Владата за недопуштеност, врз основа на неисцрпување на домашните правни лекови, мора да биде отфрлено.

42. Судот забележува дека, во смисла на членот 35 став 3 (а) од Конвенцијата, жалбата не е очигледно неоснована. Тој понатаму забележува дека не е недопуштена по било која друга основа. Поради тоа мора да биде прогласена за допуштена.

Б. Основаност

1. Поднесоци на странките

43. Жалителот навел дека важноста на слободата на печатот во едно демократско општество диктира да должностите и одговорностите на новинарите не треба да се спроведуваат со помош на кривичното право. Законот за Медиуми, во пред-демократски политички контекст, бил усвоен во 1984. Неговите одредби, применети во демократски систем, биле во можност да го попречат остварувањето на слободата на изразување, особено што тие им наметнуваат на новинарите законски обврски за работи кои спаѓаат во професионални кодекси на однесување.

44. Понатаму, жалителот тврдел дека тој не одговорил на писмото на градоначалникот, затоа што во делот 33 став 1 од Законот за медиуми недостига јасност во однос на околностите во кои таквите одбивања се дозволени. Овој недостаток на јасност, во контекст на *nullum crimen sine lege* принципот, подоцна бил потврден со пресудата на Уставниот суд од 1 декември 2010 година (види точка 29 погоре).

45. Жалителот потоа навел дека, одбивањето да се објави исправка е прашање на уредувачката политика на весникот и аспект на слободата на давање информации. Слобода да се избере и да се извршува уредувачка политика спаѓа во доменот на слободата на изразување. Наредбата за објавување на побараната исправка од градоначалникот и кривичната осудата на жалителот ја прекршило таа слобода.

46. Понатаму, жалителот тврдел дека писмото на градоначалникот, всушност, не се осврнало на информациите содржани во оригиналниот напис, објавен во весникот на жалителот, и тоа не можело да се смета за соодветно барање за исправка. Во тоа писмо се содржани коментари кои ги кршат личните права на жалителот. Домашните судови не испитале дали тоа писмо може да се смета како "исправка" во рамките на значењето на домашното право. Особено, тие не утврдиле дали оспорената статијата содржела невестинити информации за состојбата на санитариијата и канализација во општината. Жалителот тврдел наводно лошо раководење од страна на Градоначалникот. Оттука, статијата засегнала прашање од јавен интерес и критиките објавени во неа биле насочени против јавна личност, избран шеф на локалната самоуправа.

47. Жалителот тврдел дека мешањето всушност имало за цел да ги заштити правата и угледот на Општината поради тоа што токму Општината е онаа која го повела кривичниот случај против жалителот (види точка 11 погоре)

48. Конечно, жалителот навел дека обжаленото вмешување не било наметнато од страна на било каква итна општествена потреба. Тоа било непропорционално, однесувајќи се на фактот дека му било одземено неговото право да работи како новинар. Покрај тоа, судовите му наметнале четири-месечно ограничување на слободата во форма на дваесет месечно часа општо корисна работа. Тие, исто така, наредиле пресудата да се истакне јавно. Тоа го принудила подносителот на жалбата да ја напушти својата работа. Згора на тоа, фактот дека жалителот има криминално досие сеуште предизвикувало огромни потешкотии во пронаоѓањето нови вработувања.

49. Владата тврди дека ограничувањата на слободата за изразување на жалителот се пропишани во делот 46 став 1 од Законот за медиуми. Според тоа тие дејствувале во согласност со законските побарувања определени со Член 10 став 2 од Конвенцијата.

50. Тие понатаму спореа дека мешањето во слободата на изразување на барателот служело на легитимната цел за заштитата на слободата на печатот. Преку необјавувањето на исправката на Градоначалникот, жалителот оневозможил развивање на објективна дебата за неговата улога и ефикасноста на неговиот мандат во развојот на локалната канализација и го спречила Градоначалникот во ширењето на релевантни фактички информации до локалната јавност. На тој начин жалителот попречил други лица да го искажат својот глас. Ова, пак, е на штета на локалната заедница. Домашните судови,

имајќи го во предвид незаконско и непрофесионално постапување на жалителот, постапил во интерес на заштитата на слободата на печатот, која треба да биде достапна на сите подеднакво.

51. Владата навела дека обжаленото попречување било неопходно во едно демократско општество, со цел да се обезбеди соодветна реакција на намерата на жалителот да го спречи градоначалник од оспорување на одредени наводи за вршењето на неговите службени должности.

52. Тие биле на став дека основите не кои се потпреле домашните органи биле релевантни и доволни. Во секој случај, на државните органи било оставено да одлучат дали имало итна социјална потреба за обжалената пресуда. Домашните судови имале извесна маргина на проценка во овој поглед.

53. Судот навел дека изречената казна на жалителот, имено четири месеци ограничување на слободата, одложено на две години, била премногу блага казна. Забраната на жалителот за вршење на неговата новинарска дејност не била строга, бидејќи, кога првостепениот суд му ја изрекол пресудата жалителот веќе не работел како новинар.

2. Оценка на Судот

(а) Општи принципи

54. Според добро утврдената пракса на Судот, слободата на изразување претставува еден од главните постулати во едно демократско општество и едно од основните предуслови за негов развој и за развојот на неговите поединци. Вториот став од Членот 10 не е само применлив за “информации” и “идеи” кои се прифаќаат со одобрување или пак се сметаат за ненавредливи и се прифаќаат со

индиферентност, туку и за оние кои навредуваат, шокираат или вознемируваат. Такви се барањата на плурализмот, толеранцијата и слободоумието без кои не би можело да постои едно “демократско општество”. Како што е утврдено во Член 10 став 2, оваа слобода има исклучоци, кои мораат да се јасно дефинирани и потребата од такви исклучоци мора да е убедливо утврдена (види, покрај другите, *Janowski v. Poland* [GC], no. 25716/94, § 30, ECHR 1999-I; *Nilsen and Johnsen v. Norway* [GC], no. 23118/93, § 43, ECHR 1999-VIII; и *Lingens v. Austria*, 8 Јули 1986, § 41, Series A no. 103).

55. Медиумите играат важна улога во едно демократско општество. Иако не смеат да преминат некои граници, особено во делот на угледот и правата на другите, нивната улога е да пренесат – во начин кој е во согласност со нивните должности и обврски – информации и идеи за сите теми од јавен интерес (види, покрај другите, *Observer and Guardian v. The United Kingdom*, 26 Ноември 1991, § 59, Series A no. 216; и *Bladet Tromsø and Stensaas v. Norway* [GC], no. 21980/93, § 59, ECHR 1999-III).

56. Во тој контекст, заштитните мерки кои ги штитат медиумите се од особено значење (*Janowski v. Poland* [GC], no. 25716/94, § 30, ECHR 1999-I). Не само што медиумите имаат задача да ги шират таквите информации и идеи; јавноста има право да ги прима истите. Доколку би било поинаку, медиумите би биле оневозможени да ја играат нивната главна улога на “јавни надгледувачи” во ширење на информациите од важен јавен интерес (види, меѓу другите и, *Observer and Guardian*, цитирани погоре, § 59, и *Gawęda v. Poland*, no. 26229/95, § 34, ECHR 2002-II).

57. Сепак, Членот 10 од Конвенцијата не гарантира целосна неограничена слобода на изразување дури и во однос на медиумското известување за теми од важен јавен интерес. Во одредбите од став 2 од членот оваа слобода со себе носи и "должностите и одговорности" кои се однесуваат исто така и на медиумите. Причинето од "должностите и одговорностите", својствени на остварувањето на слободата на изразување, заштитата на новинарите дадена со членот 10 на новинарите во врска со известување за прашања од општ интерес е под претпоставка дека тие дејствуваат со добра волја со цел да се обезбедат точни и веродостојни информации во согласност со етиката на новинарството (види *Goodwin v. the United Kingdom*, 27 Март 1996 година, § 39, *Reports of Judgments and Decisions* 1996-II ; *Fressoz and Roire v. France* [GC], no. 29183/95, § 54, ECHR 1999-I; and *Wolek, Kasprów and Łęski v. Poland* (dec.), no. 20953/06, 21 Октомври 2008 година).

(б) Примена на принципите на околностите од конкретниот случај

58. Во конкретниот случај обвинителот повел постапка против жалителот за неисполнување на неговата обврска да го објави писмото од градоначалникот во вид на "исправка" во рамките на значењето на дел 31 од Законот за медиуми, писмото од градоначалникот. На крајот, судовите го прогласија виновен за кривично дело и му била изречена кривична казна. Не е спорно дека оваа казна претставува попречување на неговото право на слобода на изразување.

i. Дали вмешувањето било пропишано со закон

59. Обжаленото вмешување е засновано врз Членот 46 § 1 од Законот за медиуми во врска со членот 31 § 1 од истиот Закон.

60. Судот забележува дека на 1 декември 2010 година, Уставниот суд оцени дека овие одредби не се во согласност со Уставот бидејќи не го задоволува принципот *nullum crimen sine lege*. Истиот Суд понатаму сметал дека одредбите треба да ја изгубат обврзувачката сила не покасно од осумнаесет месеци од денот на пресудата (види точка 29 погоре). Сепак, за време кога била дадена конечната пресуда во случајот на жалителот и долго време потоа, овие одредби биле обврзувачки за судовите. Заради тоа, Судот заклучува дека попречувањето на правото на жалителот на слобода на изразување во тоа време било пропишано со домашното право. Сепак, според Судот, за оценување на случајот важно за правната основа за споменатото вмешување било под влијание на пресудата донесена од страна на Уставниот суд на 1 декември 2010 година (види став 29 погоре) .

ii. Дали вмешувањето било со легитимна цел

61. Судот сега мора да испита дали вмешувањето било со легитимна цел.

Судот го забележува аргументот на Владата дека било насочено кон заштита на слободата на печатот. Судот не го наоѓа овој аргумент за убедлив. Не може да се увиди како изречената кривична казна врз новинар може да се смета како заштита на слободата на печатот

Судот е подготвен да прифати дека вмешувањето служи на целта за заштита на угледот на градоначалникот и како таква е легитимна целта да се заштитат угледот или правата на другите, во смисла на став 2 од член 10 од Конвенцијата.

iii. Дали вмешувањето било неопходно во едно демократско општество

62. Судот сега мора да испита дали ова вмешување е "неопходно во едно демократско општество". Судот повторува дека ова зависи од тоа дали оспореното вмешување соодветствува на итна општествена

потреба, дали тоа било пропорционално на легитимната цел и дали причините дадени од страна на домашните власти за тоа биле релевантни и доволни (види *Bladet Tromsø and Stensaas*, цитирана погоре, § 58). Задачата на Судот не е да го заземе местото на домашните судови, туку да ги разгледа согласно член 10, во светлина на случајот како целина, одлуките што тие ги донеле согласно нивната моќ на расудување (*ibid.*, § 60, и види исто така Фресоз и Руар, цитирана погоре, § 45). Притоа, Судот мора да се увери дека домашните власти примениле стандарди кои се во согласност со принципите отелотворени во член 10 и, згора на тоа, дека тие се врз основа на прифатливо оценување на релевантните факти (види. *Jersild v. Denmark*, 23 Септември 1994 година, § 31, Серија А бр. 298, и *Veraart v. the Netherlands*, no. 10807/04, § 61, 30 Ноември 2006 година).

63. Државите договорнички имаат одредена маргина на уважување во оценувањето дали во околностите на еден случај постои неопходна општествена потреба, но тоа оди рака под рака со европскиот надзор, опфаќајќи ги и законодавството и применетите одлуки, дури и оние што се нудат од страна на независните судови. Судот затоа е овластен да даде конечна одлука за тоа дали "ограничувањето" е помирливо со слободата на изразување заштитена со член 10 (види, помеѓу многу други и *Perna v. Italy* [GC], no. 48898/99, § 39, ECHR 2003-V, и *Cumpănaș and Mazăre v. Romania* [GC], no. 33348/96, § 88, ECHR 2004-XI).

64. Во конкретниот случај, Судот забележува дека во статијата, објавена од страна на жалителот, биле засегнати развојот и функционирањето на канализација во општината. Тој го изразил своето мислење дека санитарната ситуација претставува значаен јавен здравствен ризик и дека општинските власти не успеале да се справат со проблемот на компетентен начин. Тој особено навел дека тие не

превзеле доволно мерки за да се спречат сериозните ризици по здравјето и дека градоначалникот не успеал да се справи со ситуацијата правилно. Оттука, неспорно е дека предметот на таа статија било прашање од општ интерес за локалната заедница која жалителот имал право да го изнесе пред вниманието на јавноста. Судот повторува дека постои мала можност, согласно член 10 § 2 од Конвенцијата, за ограничувања на политички говор или дебата за прашања од јавен интерес (види *Bączkowski and Others v. Poland*, no. 1543/06, § 98, ECHR 2007-VI; и *Wojtas-Kaleta v. Poland*, no. 20436/02, § 46, 16 Јули 2009 година). Во еден демократски систем, дејствијата или пропустите на владата мора да бидат предмет на непосредна контрола не само од законодавната и судската власт, туку и на јавното мислење (види *Lombardo and Others v. Малта*, бр. 7333/06, § 54, 24 април 2007 година).

Судот понатаму забележува дека статијата не е личен напад и не ниту навредлива ниту несериозна било кој начин. Тоа е критичка процена на работењето на локалните власти и Градоначалникот. Заснована е на цврста фактичка основа, наведена во текот на текстот. Овој аспект на случајот не бил земен во предвид од страна на домашниот суд. Напротив, Окружниот суд во Elbląg бил на мислење дека значењето на предметот на статијата и нејзиниот јавен карактер ја оправдува казната на жалителот (види точка 16 погоре).

65. Судот забележува дека во Законот за Медиуми од 1984 година му наметнува на жалителот, како одговорен уредник на весникот, обврската за објавување на исправка или одговор на една статија ако се поднесени од оштетеното лице. Делот 31 од Законот за Медиуми содржи формулирани барања кои една исправка или одговор мора да ги задоволат. Делот 33 од тој Закон му дозволува на главниот уредник да одбие објавување на исправка или одговор доколку тие не исполнат

одредени барања, особено барањата од уредувачки карактер. Сепак, тој, исто така, го задолжува уредникот да ги извести засегнатите лица во писмена форма за тоа одбивање и да објасни зошто уредникот решил дека поднесениот текст нема да бидат објавен.

66. Судот е на мислење дека законската обврска да се објави исправката или одговорот може да се сфати како нормален елемент на правната рамка за регулирање на остварувањето на слободата на изразување од страна на печатените медиуми. Како таква, таа не може да се смета за прекумерна или неразумна. Навистина, Судот веќе утврди дека правото на одговор, како важен елемент на слободата на изразување, спаѓа во доменот на Членот 10 од Конвенцијата. Ова доаѓа од потребата не само за да може да се оспорат неvistинити информации, но, исто така, да се обезбеди плурализам на мислења, особено за прашања од општ интерес, како што се литературни и политички дебати (види, *Melnychuk v. Ukraine* (dec.), no. 28743/03, ECHR 2005-IX). Исто така, обврската да ја информира засегнатата страна на писмено за причините за одбивање да се објави одговор или исправка не е, според мислењето на Судот, отворена за критики. Таквата обврска, прави за можно, на пример, лицето кое се чувствува оштетено од некоја статија да го даде својот одговор на начин кој е во согласност со уредничката политика на весникот.

67. Во конкретниот случај Окружниот Суд во Elblag утврдил дека жалителот не ја извршил својата должност да го извести градоначалникот дека нема да се објави неговиот одговор. Исто така, Судот утврдил дека тој не произнел никаква причина за одбивањето, обврска согласно со Член 33 § 3 од Законот за Медиуми. Покрај тоа, домашните судови утврдиле дека жалителот не го објавил писмото на градоначалникот, или во целост или во форма која може да се смета

во согласност со обликот и форматот на весникот. Судот го поддржува заклучокот на првостепениот суд дека жалителот не ги испочитувал своите професионални обврски во овој поглед.

68. Сепак, правната позадина на случајот не ја сочинува само обврската, согласно со член 31 од Законот за Медиуми, но, исто така и наметнување на кривичната санкција утврдени со делот 46 § 1 од тој Закон.

69. Во врска со ова, Судот повторува дека, со оглед на маргина на уважување која им е оставена на договорничките држави, кривична мерка како одговор на клеветата не може да се смета за непропорционално со саканата цел (види *Lindon*, *Otchakovsky-Laurens and July v. France* [GC], цитиран погоре, § 59; *Radio France and Others v. France*, no. 53984/00, § 40, ECHR 2004-II; *Rumyana Ivanova v. Bulgaria*, no. 36207/03, § 68, 14 февруари 2008 година; *Reinboth and Others v. Finland*, no. 30865/08, § 90, 25 јануари 2011 година).

70. Сепак, Судот мора да внимава кога преземените мерки или наметнатите санкции од страна на домашните власти можат да го одврати печатот од учество во дискусија за прашања од легитимен јавен интерес (види *Standard Verlags GmbH v. Austria*, no. 13071/03, § 49, 2 Ноември 2006 година;.. *Kuliś and Różycki v. Poland*, no. 27209/03, § 37, ECHR 2009-...). Заstrašувачки ефект што кривичните санкции го имаат врз остварувањето на новинарската слобода на изразување е евидентно (види, *mutatis mutandis*, *Wille v. Liechtenstein* [GC], no. 28396/95, § 50, ECHR 1999-VII; *Nikula v. Finland*, no. 31611/96, § 54, ECHR 2002-II; *Goodwin*, цитиран погоре, p. 500, § 39; *Elci and Others v. Turkey*, nos. 23145/93 и 25091/94, § 714, 13 Ноември 2003 година; *Lombardo v. Malta*, цитиран погоре, § 61). Овој ефект, која оди на штета на општеството во целина, е исто така фактор кој оди во прилог на

пропорционалноста, а со тоа и е оправдување на санкциите за медиумски работници. Истите размислувања се применуваат во околностите на конкретниот случај.

71. Судот веќе имаше можност да испита на кој начин се применуваат казнените одредби од Законот за Медиуми од 1984 година во случајот *Wizerkaniuk v. Poland*, no. 18990/05, 5 јули 2011 година. Судот забележа дека е често повикан да испита дали вмешувањата во слободата на изразување биле "неопходни во едно демократско општество" во врска со суштината и содржината на изјавите, кои содржат факти или осудувања, за кои жалителите биле казнети. Меѓутоа, во овој случај судовите му изрекле кривична казна на жалителот на основа која била неповрзани со содржината на оспорената статија.

72. Слично на тоа, во овој случај, кривичната пресуда му беше изречена на жалителот врз основа на одредбите од истиот Закон за Медиуми за прекршок кој е во основа од процедурална природа, односно за неговото необјавување на писмото на градоначалникот и да го извести градоначалникот за неговото одбивање и причините за тоа. Судот забележува дека според овие одредби, судовите биле спречени да ја земат во предвид слободата на изразување. Исто така, жалителот бил лишен од можноста на поднесување во своја полза правно релевантни аргументи кои се однесуваат на таа слобода.

73. Исто така, во оценувањето на пропорционалноста на попречувањето, природата и тежината на изречената санкција исто така се фактори кои треба да се земат предвид (види *Keller v. Hungary* (dec.), no. 33352/02, 4 април 2006 година; *Skalka v. Poland*, no. 43425/98, §§ 41-42, 27 Мај 2003 година и *Kwiecień v. Poland*, no. 51744/99, § 56, ECHR 2007-I). Во врска со ова, Судот забележува

дека жалителот бил осуден на четири месеци ограничување на слободата во форма на дваесет часа месечно општокорисна работа. Судовите ја одложиле таа казна во период од две години. Исто така, судовите му го одзеде правото за вршење на професијата новинар во период од две години.

74. Судот е на мислење дека кривична казна - лишување медиумски професионалец од правото да ја извршува својата професија - мора да се гледа како премногу остра. Покрај тоа, таа ја зголемува горенаведената опасност од создавање на застрашувачки ефект врз покренувањето јавна дебата. Такво казна изречена врз новинар може да се каже дека има, потенцијално, огромен разубедувачки ефект за отворена и непречена јавна дебата за прашања од јавен интерес (види *Cumpăna and Mazăre v. Romania* [GC], no. 33348/96, § 118, ECHR 2004-XI).

75. Згора на тоа, Судот забележува дека Уставниот суд заклучил дека условите во Законот за Медиуми им отежнуваат на лицата кои се во ситуација на жалителот да одлучат дали барањето за објава на одговор или исправка претставува bona fide за остварување на тоа право или не. Судот веќе утврдил дека правото на одговор е во согласност со слободата на изразување (види став 66 погоре). Меѓутоа, Уставниот суд смета дека обемот и начините на остварување на тоа право според важечките одредби на Законот за Медиуми се недоволни. Тој заклучок на Уставниот суд исто така е од значење за Судот во проценката на околностите на конкретниот случај.

76. Според тоа, Судот е на мислење дека оспореното вмешување не било "неопходно во едно демократско општество" во рамките на значењето на член 10 § 2 од Конвенцијата.

77. Според сето ова има повреда на Членот 10 од Конвенцијата.

II. ПРИМЕНА НА ЧЛЕН 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

78. Членот 41 од Конвенцијата одредува

“Кога Судот ќе оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите, и доколку внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна овозможува само делумна репарација на штетата, тогаш доколку е тоа неопходно, Судот ќе му додели правична отштета на оштетениот.”

A. Штета

79. Жалителот побарал 6000 евра (EUR) на име материјална и не материјална штета.

80. Владата е на мислење дека таа сума е превисока.

81. Судот не утврди причинско последична врска помеѓу утврдената повреда и наводната материјална штета; заради тоа го отфрла ова барање. Од друга страна, му доделува на жалителот 3.000 евра по однос на не материјална штета.

B. Трошоци и расходи

82. Жалителот исто побара 500 евра за настанати трошоци и расходи пред домашните судови и 500 евра за истите пред Судот.

83. Владата се произнесе дека со оглед на околностите на случајот со самото утврдување повреда на Конвенцијата би претставувало доволен правичен надоместок.

84. Според судската пракса, жалителот има право на надомест на трошоците и расходите, само доколку се покажа дека истите биле навистина неопходно направени и разумни. Во конкретниот случај, земајќи ги предвид документите кои ги поседува и горните критериуми, Судот смета дека е разумно да се додели сумата од 750 Евра за покривање на трошоците по сите основи.

В. Затезна Камата

85. Судот смета за соодветно дека затезната камата треба се исплати според најниската каматна стапка на позајмени средства на Европската централна банка, на која треба се додадат 3%.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ СУДОТ, ЕДНОГЛАСНО

1. Ја прогласува жалбата за допуштена;
2. *Утврдува* дека има повреда на членот 10 од Конвенцијата;
3. *Утврдува*
 - (а) дека тужената Држава треба да им ги исплати на жалителите, во рок од три месеци, по конечноста на пресудата согласно член 44 став 2 од Конвенцијата, следните суми, конвертирани во Полски злоти според курсот на денот на исплатата:
 - (i) 3000 Евра (три илјади евра), плус било какви такси кои можат да се наплатат, на име не материјална штета;
 - (ii) 750 Евра (седум стотини и педесет евра), плус било какви такси кои можат да се наплатат, на име трошоци и расходи;
 - (б) дека по истекот на горенаведените три месеци до исплатата ќе се засметува обична камата на споменатите износи, по стапка еднаква на

најниската стапка за позајмени средства на Европската централна банка, за периодот до плаќањето плус 3%;

4. *Ги отфрла* остатокот од барањата за правична оштета на жалителот.

Изготвено на англиски и доставено на писмено на 3 Април 2012 година, согласно член 77 ставови 2 и 3 од Деловникот на Судот

LawrenceEarly
Секретар

David Thór Björgvinsson
Претседател

Во согласност со член 45 § 2 од Конвенцијата и Членот 74 § 2 од Деловодникот на Судот, посебното мислење на Судијата David Thór Björgvinsson е додаено на оваа пресуда.

D.T.B.

T.L.E.

СОГЛАСНО МИСЛЕЊЕ НА СУДИЈАТА DAVID THÓR BJÖRGVINSSON

Јас гласав за наоѓање повреда по Член 10 од Конвенцијата, но би сакал да додадам неколку забелешки.

На 13 Декември 2006 Година Окружниот суд во Eblağ го прогласи жалителот, Мг Карегзуѓски, виновен за кривично дело казниво во Делот 46 § 1 од Законот за Медиуми во согласност со делот 31 § 1. Судот му изрече казна на жалителот со четири месечно ограничување на слободата во вид на дваесет часовна месечно општо корисна работа и одложена казна во период од две години. Понатаму го лишил од правото да ја врши професијата новинар во период од две години и наредил одлуката да биде јавно објавена во Седиштето на општината Њава. Пресудата била потврдена од Регионалниот Суд во Eblağ на 27 Март 2007 Година. Оваа казна, не само суспензијата на правото на жалителот да ја извршува својата професија како новинар, не е оправдана. Јасно е дека е грубо несразмерна со околностите на конкретниот случај и како таква е доволна причина за наоѓање на повреда на членот 10 од Конвенцијата.

Иако се согласувам со наоѓањето на повреда, имам одредени воздржувања во врска со важноста на некои од точките кои беа покренати од мнозинството, особено во делот 61 и 66. Во тој поглед треба да се забележи дека домашните судски постапки биле покренати од приватен обвинителен акт поднесен од страна на општината Њава. Затоа е разумно да се смета дека писмото од 17 октомври 2005 година беше испратено до весникот на жалителот во име на општина Њава, а не од страна на градоначалникот. Ова сфаќање не е сменето од фактот дека градоначалникот очигледно е, со оглед на полемичката содржината на писмото, малку изиритиран од страна на

статијата во весникот и, правилно или погрешно, ги сфати лично критиките изнесени во неа. Сметам дека правото на одговор и должноста да објави одговор согласно член 10 од Конвенцијата прво и основно мора да биде оценета во светло на фактот дека општината е јавен орган, а не во смисла на лично право на градоначалникот да ја брани својата наводно оштетена репутација. Според моето мислење, ова е многу важно размислување во контекст на сегашниот случај кога се разгледува согласноста на правото на одговор и должноста да се објави, со основата на правото на слобода на изразување според членот 10 од Конвенцијата.

Поради оваа причина имам резерви во однос на релевантноста на принципите утврдени во став 6б од пресудата, каде што правото на одговор е прифатено како нормален елемент на правната рамка за регулирање на слободата на изразување и како такво, спаѓа во доменот на членот 10 од Конвенцијата. Со користење на овој пристап на мнозинството укажува дека правото на општината да одговори и должноста на жалителот да го објави имаат иста основа во член 10 од Конвенцијата. Јас не се согласувам. Јасно е дека јавната власт, како и општината Њава, не може да се повика на правата согласно член 10 од Конвенцијата за да им наметне на приватните лица обврска да објават одговор на критиките на своите активности. Следува дека прибегнување кон националното право за оваа намена е спротивно на членот 10 од Конвенцијата и е уште еден основ за наоѓање повреда во овој случај.